

«ԻՆՏԵՐԱԿՏԻՎ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ
ԴԱՍԸՆԹԱՑ 2022

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝ *Ուսումնական տոնիվաճառի զարգացման սիճոնները
Ռուսաստանի Լեզվի Դասագրքի միջոցով Գործընթացում*

ԱՌԱՐԿԱ՝ **ռուսաց լեզու**

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ **Սահակյան Էլյա**

ՄԱՐԶ **Կոտայք**

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ **Աղավնաձորի Զ. Դանիելյանի անվան միջնակարգ
դպրոց**

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ.....	3
ԳԼՈՒԽ 1. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՄՈՏԻՎԱՑԻԱՅԻ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻ ՏԵՍԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ.....	4
1.1 Մոտիվացիա հասկացությունը.....	4
1.2 Ուսումնական մոտիվացիայի ձևերը և միջոցները.....	6
ԳԼՈՒԽ 2. ՌՈՒՍԱՑ ԼԵԶՎԻ ԴԱՍՎԱՆԴՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՈՒՄ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՄՈՏԻՎԱՑԻԱՅԻ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ.....	8
2.1 Մոտիվացիայի օգտագործման մեթոդական փորձը ռուսաց լեզվի դասերի և արտաժամյա աշխատանքի ժամանակ.....	8
2.2 Ռուսերենի դասերի մոտիվացիայի բարձրացման մեթոդները և միջոցները	12
ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.....	17
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ.....	18

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴԻԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Տարիների ընթացքում ուսումնական պրակտիկայում կա կարծիք, որ ուսուցման գործընթացի հաջողությունը կախված է հիմնականում սովորողի հնարավորություններից և մտավոր ունակություններից:

Ուսումնական գործունեության մեջ մեծ դեր են խաղում մոտիվացիոն գործոնները: Ուսումնասիրության արդիականությունը պայմանավորված է նրանով, որ ներկայումս ռուսաց լեզվի դասավանդման մեթոդիկայի բնագավառում շատ գիտնականների ուշադրությունը դասերի և արտաժամյա գործունեության մոտիվացիայի զարգացման խնդրի նկատմամբ բարձրացել է այն պատճառով, որ հենց մոտիվացիան է կապված ուսումնական գործընթացի արդյունավետության բարձրացման առավել օպտիմալ պայմանների որոնման հետ: Մոտիվացիան հակված է փոփոխությունների՝ կախված դասավանդման որակից և միջոցներից: Դրա շնորհիվ խնդիրը դառնում է արդիական եւ պահանջում է մշտական ուսումնասիրություն:

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆ ՕԲՅԵԿՏԸ ուսումնական գործունեության մոտիվացիան է:

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆ ռուսաց լեզվի ուսուցման համար աշակեքտների մոտիվացիայի մակարդակի բարձրացման ուղիներն ու միջոցներն են:

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ տեսականորեն հիմնավորել և ուսումնասիրել ռուսերենի ուսումնասիրության ընթացքում աշակերտների մոտիվացիայի մակարդակի բարձրացման ուղիները եւ միջոցները:

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐԿԱԾԸ Ռուսաց լեզվի դասերի ժամանակ հատուկ միջոցների և մեթոդների օգտագործման դեպքում, կարող է բարձրացնել աշակերտների մոտիվացիայի մակարդակը

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

1. Ուսումնասիրության խնդրի վերաբերյալ հոգեբանամանկավարժական և մեթոդական գրականությունը ուսումնասիրելու, ռուսերենի ուսումնասիրության ժամանակ մոտիվացիայի ստեղծման տեսական-մեթոդաբանական առանձնահատկությունները բացահայտելու համար:

2.Տալ հիմնավորում ուսումնական մոտիվացիայի ձևավորման ման կա վար ժա կան պայմանների վերաբերյալ՝ ռուսաց լեզվի դասավանդման գործընթացում

3.Կատարել ռուսաց լեզվի դասերին դպրոցականների դրական մոտիվացիայի ձևավորման ուսուցիչների փորձի վերլուծություն:

4.Մշակել ռուսաց լեզվի դասավանդման գործընթացում ուսումնական մոտիվա ցիայի բարձրացման մեթոդների և մեթոդիկաների համակարգ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ-Աշխատանքը բաղկացած է՝ ներածությունից, երկու գլուխներից, եզրակացու թյուն ներից և օգտագործված գրականության ցանկից:

ԳԼՈՒԽ 1 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՄՈՏԻՎԱՑԻԱՅԻ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐ

ՏԵՍԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

1.1 Մոտիվացիայի հասկացությունը

Մանկավարժության մեջ մոտիվացիան մեկնաբանվում է որպես ընդհանուր անուն ուսանողների արդյունավետ ճանաչողական գործունեության, կրթության բովա նդակության ակտիվ յուրացման գործընթացների, մեթոդների, միջոցների համար:

"Մոտիվացիան մարդկանց գործունեության մղումն է":

Օրինակ, Գ. Զայցերը կարող է հանդիպել նման սահմանումը: "Մոտիվացիան անհատների, խմբերի, խմբերի ակտիվ գործունեության մղումն է, որը կապված է որոշակի կարիքները բավարարելու ձգտման հետ":

Այնուա մենայնիվ, մոտիվացիայի բոլոր սահմանումները, այս կամ այն չափով, նույնն են. այս հասկացության տակ կան ակտիվ շարժիչ ուժեր, որոնք որոշում են կենդանի արարածների վարքագիծը: Մի կողմից՝ դրսից պարտադրվող, իսկ մյուս կողմից՝ ինքնադրսևորվող:

1957-ում Ֆ. Հերցբերգը առանձնացրեց երկու տեսակի մոտիվացիա՝ ներքին և արտաքին:

Ներքին մոտիվացիան (ինտրինսիվ) արդեն գոյություն ունեցող օբյեկտից բավարարվածության ստացումն է, որը կատարվում է գործունեության ընթացքում: Այն դրսևորվում է հետաքրքրության ձևով:

Օրինակ, եթե աշկերտը, տուն գալով, հիացմունքով տեղեկացնում է, որ դպրոցում շատ հետաքրքիր դաս է եղել և ցանկանում է կարդալ հանրագիտարանը, որպեսզի վաղը մասնակցի քննարկմանը, ապա նա ցույց է տալիս ներքին մոտիվացված վարքագծի օրինակ:

Այս դեպքում դասի իրականացման ուղղվածությունը դուրս է գալիս դասի բովանդակությունից և կապված է հետաքրքրության և հաճույքի հետ, որոնք ուղեկցում են նորի ճանաչման և բացահայտման գործընթացը:

Արտաքին մոտիվացիան (էքստրինսիվ) հիմնավորվում է տարբեր արտաքին հանգամանքներով: Արտաքին մոտիվացիան կարող է դրական լինել (նպատակին հասնելու ձգտումը) և բացասական (անհաջողություններից խուսափելը):

Իշխանության հասնելու մոտիվացիա

Իշխանության մոտիվացիան մարդկային գործունեության ամենագլխա վոր շարժիչ ուժերից մեկն է:Խմբում (կոլեկտիվում) ղեկավար պաշտոն զբաղեցնելու ձգտումն է:Իշխանության շարժառիթը գլխավոր տեղն է զբաղեցնում մոտիվների հիերարխիայում:Մարդկանց մեծամասնության գործողությունները դրդում են իշխանության պահանջարկին:

Մեծ հաջողությունների հասնելու մոտիվացիա

Բարձր արդյունքի հասնելու, մրցակցային պայքարի պայմաններում հա ջողության հասնելու ցանկությունը մեծ նշանակություն ունի մարդու վարքագծի հա մար:Աշխատողները ցույց են տալիս բարձր արդյունքներ, առաջին հերթին,առա ջադ ընթացքների կատարման գործընթացում,որոնք պահանջում են սոցիալական փոխազդե ցության բարձր մակարդակ և լավ միջանձնային հարաբերություններ:

Արդյունքի հասնելու շարժառիթը շատ գիտնականներ ուսումնասիրում են որպես կարևոր գործոն, որը ազդում է մարդու վարքագծի վրա իրենց աշխատավա յրում:

Նման շարժառիթով աշխատակիցները ձգտում են այն նպատակներին, որոնք դժվար է հասնել, դժվար աշխատանքի, եւ ցածր հասնելու կարիք ունեցող աշխատ ակիցները, ընդհակառակը, նախընտրում են կայուն, հուսալի աշխատանք:

Մասնագիտական աճի և պաշտոնեական առաջխաղացման շարժառիթը: Ղեկավարները կարող են ազդել աշխատողների մոտիվացիայի վրա, հաշվի առնելով մաս նագ իտական աճի և առաջխաղացման անհրաժեշտությունը:

Նյութական վարձատրության մոտիվացիա.

Աշխատանքի նյութական վարձատրության համակարգը, չհաշված աշխատավ արձերը և պարգևավճարները, բաղկացած է կենսաթոշակային կուտակումներից,ուս ման վարձից (աշխատակցին կամ նրա երեխաներին),բժշկական ապահովագրության վճարից, տան կամ մեքենայի նման անտոկոս փոխառություններից, աշխատողի հան գստի վճարից և այլն,փողը, որ պես արտաքին շարժիչ, որը դրդում է աշխատել, կարևոր կետ է մարդկանց մեծ մասի համար,և ոչ պակաս, որպես հաջողության հա մար իրենց ավանդի նշանակության ճանաչման միջոց՝ արտաքին և ներքին մոտիվա ցիա:

1.2 Ուսումնական մոտիվացիայի ձևերը և միջոցները

Իրենց գիտելիքները, որոնք ստանում են դպրոցականները, կարող են լինել միայն այլ նպատակների հասնելու միջոց (ստանալ վկայական, վաստակել գովասանքի այլն):

Լ.Ս.Վիգոտսկու՝ ուսումնական հետաքրքրությունները ձևավորվում են երեք մանկավարժական օրենքների հիման վրա:Դրանք հետևյալն են.

1."Նախքան որևէ գործունեության կոչ անելը, հետաքրքրիք նրան, հոգ տար այն մասին, որ նա պատրաստ է այդ գործունեությանը, որ նա լարված է իր համար անհրաժեշտ բոլոր ուժերը, և որ աշակերտները գործելու են ինքնուրույն,իսկ ուսուցիչները պետք է ուղղորդեն նրանց գործունեությունը:

2.Ամբողջ հարցն այն է, թե որքանով է հետաքրքրությունը ուղղված առավել ուսումնասիրվող առարկայի գծով, այլ ոչ թե կապված է պարզների կողմնակի ազդեցության հետ,պատիժների, վախի, ցանկությունները գոհացնելու և այլնի հետ:

3.Երրորդ, վերջին, եզրակացությունը օգտագործման հետաքրքրության սահմանում է կառուցել ամբողջ մանկավարժական համակարգը անմիջական հարեւանութ յամբ կյանքի, սովորեցնել ուսանողներին, թե ինչ են նրանք հետաքրքրում, սկսել, թե ինչ են նրանք ծանոթ եւ, բնականաբար, հետաքրքրի ":

Պ. Մ. Յակոբսոնը ուսումնական գործունեության շարժառիթների համար առաջա րկել է իր դասակարգումը:

Առաջին տեսակի մոտիվները այն սահմանում են որպես "բացասական " դրանք կապված են,իրազեկման անհարմարություններ հետ,որը պայմանավորված է սովորելու ընթացքում տարբեր միջոցների կիրառման հետ՝պատիժ կամ այլ միջոցի կիրառում:

Այս պարագայում դրդապատճառը բացասական է, ուսուցումը կատարվում է առանց հատուկ հետաքրքրության:Դպրոց հաճախելու շարժառիթը ոչ մի կապ չունի գիտելիքներ ստանալու հետ, այլ միայն անհրաժեշտություն է պատժիչ խուսափելու համար:

Երկրորդ տեսակի մոտիվները, ըստ Պ. Մ. Յակոբսոնի, այն է, որը ձևավորվել է մի աշակերտի՝ պարտքի և պատասխանատվության և հասարակության մեջ և տեղը և դիրքը որոշելու և հասարակությանը օգտակար լինելու պատասխանատվության հետ:

Ա.Կ. Մարկովան նկարագրում է ճանաչողական և սոցիալական շարժա ռիթմների բնութագրերի երկու խմբեր:

Մոտիվացիոն հատկանիշների առաջին խումբը կոչվում է բովանդակային, դրանք ուղղակիորեն կապված են ուսանողների կողմից իրականացվող ուսումնական գործունեության բովանդակության հետ:

Այս դրդապատճառների բովանդակային բնութագրիչներն են՝

-Սովորողների համար ուսումնական գործընթացի անձնային իմաստի առկայությունը

- դրդապատճառի արդյունավետության առկայություն, այսինքն դրա իրական ազդեցությունը ուսումնական գործունեության և սովորողների վարքագծի վրա

- շարժառիթի տեղը մոտիվացիայի ընդհանուր կառուցվածքում

- դրդապատճառի առաջացման ինքնուրույնությունը

- շարժառիթի հասկացողության մակարդակը

- մոտիվացիայի տարածման աստիճանը տարբեր գործունեության տեսակների, ուսումնական առարկաների համար:

ԳԼՈՒԽ 2. ՌՈՒՄԱՑ ԼԵԶՎԻ ԴԱՍՎԱՆԴՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՈՒՄ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ

ՄՈՏԻՎԱՑԻԱՅԻ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ

2.1 Մոտիվացիայի օգտագործման մեթոդական փորձը ռուսաց լեզվի դասերի և արտաժամյա աշխատանքի ժամանակ

Վերլուծելով Ռուսերենի դասերի եւ արտաժամյա աշխատանքի մոտիվացիայի օգտագործման մեթոդական փորձը, մենք ընտրեցինք ուսուցիչների լավագույն, մեր կարծիքով, մեթոդական մշակումները:

Գիզիտդիևովա Ռ. Գ. - ն կապված է Ռուսերենի դասերի մոտիվացիայի մեթոդների հետ դասի մոդուլների հետ:

Դասի սկզբում նա առաջարկում է օգտագործել այնպիսի մեթոդներ, ինչպիսիք են

- "Թատերաշինություն": Այս ընդունելության գիտելիքները խաղի ընթացքում դառնում են տարածք դպրոցականների համար:

- "Խնդրահարույց իրավիճակ" : Ուսուցիչը դասին հակասություն է ստեղծում այն ամենի միջև, ինչն արդեն հայտնի է դպրոցականներին և այն բանի, որ նրանք դեռ չգիտ են: Գիզիտդինովան օգտագործում է այս ընդունելության կիրառման այս հաջորդականությունը. դպրոցականները ինքնուրույն որոշում են կայացնում, այնուհետև անցկացնում են ստացված արդյունքների կոլեկտիվ ստուգում, բացահայտում արդյունքների կամ իրականացման դժվարությունների անհամապատասխանության պատճառները, ինչպես նաև դնում են դասի նպատակները:

- "Նախորդ դասի խնդիրը": Դասի վերջում Գիզիտդինովան աշակերտներին առաջարկում է առաջադրանք, որի կատարման ընթացքում դժվարություններ են առաջանում գիտելիքների պակասի կամ ժամանակի պակասի պատճառով, ինչը ենթադրում է շարունակել աշխատանքը թեմայի վրա հաջորդ դասի ժամանակ: Դա է պատճառը, որ թեման ուսանողների հետ կարելի է ձեռակերպել առաջին դասի, եւ հաջորդ միայն հիշել եւ բացատրել.

Գիտելիքը արդիականացնելու փուլում Գիզիտդինովան օգտագործում է արդեն ամբողջությամբ այլ հնարքներ:

- "Խաղը պատահականության մեջ է": Այս ընդունելության ժամանակ ուսուցիչը դասում է պատահական ընտրության տարրեր: Այս ընդունելության իրականացման համար անհրաժեշտ է պտտվող անիվ կամ ռուլետկա, որը դպրոցականները կարող են ինքնուրույն անել: Պատահական ընտրության տարբերակ կարող է լինել ցանկացած վարժություն կամ անցած թեմայի կանոն կամ ռեֆերատի թեմա:

- "Չհայտարարված թեմա": Ընդունելություն, որը Գիզիտդինովին առաջարկում է ստեղծել դասի թեմայի ուսումնասիրության արտաքին մոտիվացիա: Նա կարծում է, որ այս մեթոդը օգնում է աշակերտներին բարձրացնել հետաքրքրությունը նոր թեմայի, առանց շեղելու ընկալումը անհայտ հասկացությունները:

Նոր գիտելիքների բացահայտման փուլում Գիզիտդինովը օգտագործում է ընդունելություն "Մամուլի ասուլիս" Դասի ընթացքում նա հատուկ չի բացահայտում

թեման, որպեսզի դպրոցականներն իրենք իրենց հարցեր տան, որոնք կնպաստեն դրա բացահայտմանը :

"Ձկների կմախքը", որտեղ ձկան գլուխը ներկայացված դասի թեմայի հիմնական հարցն է, վերին լողորդները թեմայի հիմնական տերմիններն ու հասկացություններն են, ստորին լողորդները հասկացության էությունը, պոչը հարցի լուծումն է: Գրա ռուս ները պետք է լինեն կարճ և հստակ, պարունակեն հիմնաբառեր կամ բառեր, որ ոնք կարտացոլեն թեմայի էությունը:

Վարժություններում Գիզիտդինովը խորհուրդ է տալիս օգտագործել "գունավոր դաշտեր" հնարքը: Նրա էությունը հետևյալն է. աշակերտը գրավոր աշխատանք կատարելիս դաշտերը նշում է տարբեր գույնի մատիտներով, օրինակ, կարմիր "ստու գեք, խնդրում ենք աշխատել և ուղղել բոլոր սխալները", կանաչ - նշեք, խնդրում եմ, բոլոր սխալները աշխատանքում, ես կշտկեմ", կապույտ գույնով- "նշեք աշխատանքի սխալների քանակը, ես ինքս կգտնեմ և ուղղեմ դրանք", սև գույնով

Գիտելիքների վերահսկման փուլում և հետադարձ կապի մեջ, ուսուցիչը համարում է "հեռագիրը" (օրինակ, գրեք ձեր ցանկությունը դասի ուսումնասիրության տեսանկյունից) և "կլաստերը" (օրինակ, "ածական անունը" թեմայով կլաստեր կազմելը):

Եվ, վերջապես, ռեֆլեքսիայի վերջին փուլում օգտագործվում է ընդունելություն

"Ռեյտինգ" - ը, որի շնորհիվ գնահատվում է դասի ընթացքում դպրոցականների գործունեությունը: Աշակերտը զարգացնում է իր աշխատանքը օբյեկտիվորեն և մշտապես գնահատելու ունակությունը, իսկ ավարտելուց հետո ինքնուրույն նշում է կատարում:

Նույն աշխատանքի համար նշան է դնում դասախոսը: Կատարվում է ֆրակցիա: Նշանն ամրագրված է օրագրում կամ տետրում: Նշումը կարող է օգտագործվել աշխատանքների վերլուծության, տնային աշխատանքների գնահատման եւ ստեղծագործական բնույթի առաջադրանքների համար:

Ուսումնական գործունեության մեջ այդ հնարքները օգտագործելուց հետո, ուսուցիչը կրկնեց ուսուցման մոտիվացիայի մակարդակը: Աշակերտների 67 % - ի մոտ նվազեցրել է մոտիվացիայի մակարդակը, գնահատման շարժառիթների գերակշռությունը, 33 % - ը նորմալ էր, դիրքային մոտիվների գերակշռությունը ,աշակերտների

67% - ը սկսեց դիտարկել մոտիվացիայի նոր մալ մակարդակը, դիրքային mot-ի գերակշռությունը, 33% -ը բարձր մակարդակի ուսումնական մոտիվացիան, սոցիալական շարժառիթների գերակշռությունը):

Ցիզանովի ուսուցիչ Ա. Վ. - ն կարծում է, որ ուսումնական գործունեության մեջ ժամանակակից մանկավարժական տեխնոլոգիաների և հնարքների ներդրումը կբարձրացնի աշակերտների ճանաչողական և հաղորդակցման հմտությունների զարգացման մակարդակը , որպես հետևանք, առարկայի մոտիվացիան:

Ցիզանովան խոսում է այն մասին, որ դասի արդեն անսովոր ձևակերպված թեման կարող է մեծացնել աշակերտների ուշադրությունը, ակտիվացնել նրանց հետաքրքրությունը նյութի նկատմամբ, որը շարադրված կլինի այս թեմայի մեջ, և, որպես հետևանք, բարձրացնել նրանց մոտիվացիան ուսումնասիրության համար, առաջ ար կում է մի քանի տարբերակներ:

1.Դասի թեման կարելի է ձևակերպել այն հարցի տեսքով, որը կակտիվացնի դպրոցականների ուշադրությունը:

2.Օրինակ, "բայը որպես նախադասության անդամ" թեման ուսումնասիրելիս կարող էք օգտվել մեկ այլ ձևակերպումից.».

3.Թեման կարելի է ներկայացնել այնպիսի բառերի օգտագործմամբ, ինչպիսիք են "հայտնագործությունը",

"ճանապարհորդություն", "գաղտնիք", "առեղծված", (օրինակ, "գաղտնիքները թվի կատեգորիայի") նման ձևակերպումը կլինի ոչ պակաս հետաքրքիր է դպրոցականների համար

4.Թեմայի ձևակերպումը կարող է իր մեջ պատկերներ պարունակել, Այդ պատճառով էլ անսպասելի հնչել :

5.Թեման կարող է պարունակել աֆորիզմներ, ասույթներ, գեղարվեստական ստեղծագործություններից մեջբերումներ: Օրինակ, մեջբերումը Մ. Վ. Լոմոնոսովի " միությունները ոչ այլ ինչ է էությունը, քանի որ միջոցները, որոնք գաղափարները միավորվում են, այնպես որ, նրանք նման են եղունգները կամ սոսնձի, որի մասերը, թե ինչ թափոն են համախմբված են.

Այսպիսով, բառն ավելի կանոն է և ավելի մեծ է, քան այն միությունները, որոնք ավելի քիչ են", կարող է օգտագործվել 9-րդ դասարանում "անգուգական առաջարկներ" թեմայի ուսումնասիրության ժամանակ:

Ցիզանովան ուսուցիչներին առաջարկում է դասաժամի թեման դպրոցական աշակերտների հետ ձևակերպել լեզվական փորձի օգտագործման կամ խնդր ահաբույց իրավիճակի լուծման ժամանակ: Օրինակ, աշակերտները հրավիրվում են համեմատել կետադրական արտահայտությունները և ձևակերպել դասի թեման՝ Մև, Սպիտակ, Բեժ գույներ, թենիսի, վոլեյբոլի, հանդբոլի գնդակներ; ֆուտբոլային դեղին գնդակ: Լեզվական նյութի նման վերլուծության արդյունքում դպրոցականներն առանց որևէ խնդրի կարող են ձևակերպել "միատարր և միատարր սահմանումներ" դասի թեման:

Բարդության իրավիճակը դպրոցականների մոտ զարմանքի արձագանք է առաջացնում և, այդպիսով, դրդում է նրանց լուծումներ փնտրել նման լեզվական խնդիրների մեջ:

Շուկշինա Ն.Մ.ն խորհուրդ է տալիս ռուսաց լեզվի դասերի կառուցման ժամանակ օգտագործել մի շարք հնարքներ, որոնք հնարավորություն են տալիս ձևավորել և զարգացնել մոտիվացիան:

Ուսուցիչը կարծում է, որ մոտիվացիայի բաղադրիչներից մեկը՝ նպատակ դնելու, մոտակա զարգացման սահմանը որոշելու ունակությունն է, հասկանալ, թե ինչու պետք է գրագետ գրել: Այդ պատճառով էլ արեսկզբին նա դպրոցականներին խնդրում է պատասխանել մի շարք հարցերի:

Ա. ինչի էր նման նախորդ ուսումնական տարին:

Ինչ ես ուզում, որ նա նման լինի այս տարի: Ինչ պետք է անես դրա համար:

Ինչ օգնություն է հարկավոր:

Բ. ինչ նշան կուզենայիր ունենալ ըստ առարկայի I քառորդում: Ինչ պետք է անես, որ այդպես լինի:

Ում օգնությունն է ես ինչ ձեռք է Ձեզ անհրաժեշտ: Ինչպես կհասկանաս, որ արդյունքի կհասնեն: Գրի առեք հետևյալ հարցերի պատասխանները:

- Ինչ չի լինի, եթե գրագետ գրեմ:

- Ինչ չի լինի, եթե գրագետ չգրեմ:

- Ինչ կպատահի, եթե գրագետ գրեմ:
- Ինչ կպատահի, եթե գրագետ չգրեմ:

Նա տանում է այդ հարցումները սկզբին կամ վերջում եռամսյակի. Երբեմն ուսանողները կարող են անմիջապես օրագիր բերել ակնկալվող վերջնական գնահատականները մատիտով, քանի որ դա ոմանց դրդում է:

Հաջողության իրավիճակ ստեղծելիս ուսուցիչը կարող է նաև խրախուսել ուսանողներին ակտիվ լինել դասի ընթացքում: Այդ նպատակով Շչուկինան աշակերտներին սովորեցնում է պատասխանել ճակատային հարցման ժամանակ տրված հարցերին՝ սկսած "Ես գիտեմ, որ..." արտահայտությամբ: Այսպիսով, այն թույլ է տալիս դիտարկել աշակերտների վստահությունը իրենց լեզվաբանական իրա վասության մեջ: Հեղինակը վստահ է, որ տնային առաջադրանքներից, ստուգարքներից և վերահսկողության այլ ձևերից ազատելը դպրոցականների համար հզոր մոտի վաց նողմիջոց է: Ելնելով դրանից, այն առաջարկում է նախապես տախտակի վրա կախել թեմայի ուսումնասիրության արդյունքների գնահատման համակարգի մասին տեղեկատվություն և որոշել, թե ինչ պետք է անեն սովորողները՝ ծանր բեռից ազատվելու համար:

2.2 Ռուսերենի դասերի մոտիվացիայի բարձրացման մեթոդները և միջոցները

Ակտիվ անձը ձեռավորվում է միայն գիտելիքների տիրապետման գործունեության շնորհիվ: Բայց շատ բան կախված է նաև վարպետությունը ուսուցչի, նրա կարողությունը կազմակերպել ուսումնական գործունեությունը, իր ստեղծագործական և անվերջ որոնման նոր ձևերի և մեթոդների ուսուցման. Ուսուցչի մանկա վարժական ստեղծագործական գործընթացը, հեռանալով կադապարից, ստեղծում է ոչ ստանդարտ ուսուցման ձևերի հետաքրքիր օրինակներ, ինչը թույլ է տալիս ուսուցչին բարձրացնել առարկայի ուսումնասիրության մոտիվացիան: Ուսուցիչն ինքը պետք է դաս ստեղծի՝ լնելով ուսուցման պայմաններից և սովորողների կազմից, նա պետք է որոշ չափով հեռանա սովորական դասից, ինչ-որ նոր բան մտցնի, ինչը կգրավի ուշադրությունը, աշխուժացնի աշակերտների գործունեությունը, ստիպի նրանց փնտրել, մտածել, աշխատել:

տել: Շատ ձևերի և մեթոդների աշխատանքի հայտնի է ուսուցիչներին, բայց նրանք դեռ անընդհատ փնտրում են եղանակներ վերակենդանացնել դասը, փորձում են կատարել բազմազանություն ձևով բացատրություն տալ և ապահովել հետադարձ կապ:

Դպրոցականների մոտիվացիան բարձրացնելու համար անհրաժեշտ է օգտագործել ուսումնական գործընթացի կազմակերպման եւ իրականացման մեթոդների ամբողջ պաշարը՝ բանավոր;- տեսողական և գործնական մեթոդներ;- վերարտադրողական եւ որոնման մեթոդներ;- ուսուցչի ղեկավարությամբ ինքնուրույն ուսումնական աշխատանքի և աշխատանքի մեթոդներ:

Ուսանողների մոտիվացիայի բարձրացման միջոց են հանդիսանում ռուսաց լեզվի ուսուցման ակտիվ ձևերը: Ռուսաց լեզվի դասերի ժամանակ առավել օգտագործ վող ակտիվ մեթոդների շարքում առանձնացվում է կառուցման մեթոդը՝ լգորի թմներ գրեթե բոլոր թեմաների, այդ թվում, այս մեթոդը օգտագործվում է, երբ պատրաստ տվում է միասնական պետական քննության.

Ալգորիթմը աշակերտները երբեք չեն սովորում և չեն պատմում, թե ինչպես է դասարվում մյուս մեթոդական համա կարգերում: Այն հիշվում է ուղղագրական խնդիրների լուծման գործընթացում: Ալգորիթմը ծառայում է որպես ինտելեկտուալ կարողությունների ուսուցում, մեծացնում է ուսուցման հաջողությունը, ամրացնում է ինքնավստահությունը: Օրինակ, այս մեթոդը կարող է օգտագործվել դասի վրա՝ նախա ծանցների ուղղագրությունը մեկ անգամ (Ras -), Ross - (ROS -)"թեմայով: Նախ, բառի մեջ պետք է առանձնացնել նախածանցը, երկրորդ, տեսնել, թե արդյոք դա սթրեսի տակ է. Եթե այո, ապա գրեք (բացատրություն՝ որոնման), եթե ոչ, ապա գրեք:

Յուրաքանչյուր փուլում դասի պետք է օգտագործել խնդրահարույց մոտ իվացիան և առաջադրանքներ: Եթե ուսուցիչը դիմում է դրան, ապա, որպես կանոն, դպրոցականների մոտի վացիան բավականին բարձր մակարդակի վրա է: Պետք է ընդգծել, որ բովան դա կույթամբ այդ մոտիվացիան ճանաչողական է, այսինքն՝ ներքին:

Որոնման, խնդրահարույց ուսուցման հիմնական շարժիչ ուժը ստեղծագործական առաջադրանքների, հետաքրքիր հարցերի և հետազոտական նախագծերի առկայությունն է ուսանողների ուսումնական գործընթացում: Պետք է լայնորեն կիրառել այն հարցերը, որոնք հասցեագրված են ուսանողներին, որոնք բախվում են ինչ-որ

հակասությունների: Հակասությունների հաղթահարման անհրաժեշտությունը դպրոցականների մտքի զարգացման ամենաուժեղ խթանն է: Օրինակ, որոշեք և ապացուցեք, թե որտեղ է խոսքի մի մասը:

(Գ)ողջ գիշերվա ընթացքում, ուսումնասիրել է (Գ)գետի ընթացքը, (գ)դատարկ սենյակը, վիճել (գ)դատարկ սենյակը, պայմանավորվել (գ)հանդիպման հաշիվը, տեղադրել (գ) բանկի հաշիվը, խոսել(Մեր); գնալ (ըստ) մեր պուրակը:

- հարցեր, որոնք պահանջում են տարբերակումն ու նմանությունը: Որքան քիչ է նշանակում այս տարբերությունը կամ նմանությունը, այնքան ավելի հետաքրքիր է փնտրել այն;

- պատճառահետևանքային կապերը սահմանող հարցեր: Յուրաքանչյուր պատճառի բացահայտումը քայլ է դեպի ավելի խորը հասկացողություն :

Ակտիվ որոնողական գործունեությունը խթանում է քերականական օրինաչափությունների հայտնաբերման սեփական օրինակները:

Ակտիվ որոնման տեսակներից մեկը ներառում է ընտրության գործողությունը, աշխատանքը ցանկության դեպքում:

Որոնման ինտելեկտուալ գործունեությունը ստեղծում է առաջադրանքներ, որոնք պահանջում են սովորողներից տրամաբանական, հնչյունական, ոճական և այլ սխալների ուղղում: Մխալների հայտնաբերման, բացատրության և ուղղման շարունակական համակարգված գործունեությունը, տեքստերի խմբագրումը դպրոցականների ուսուցման եւ զարգացման ամենագործուն մեթոդներից մեկն է: Օրինակ՝ նշեք սխալի տեսակը և առաջարկեք ճիշտ տարբերակը (առաջին հատորը կարդալուց հետո ես ցանկություն ունեի ծանոթանալ վեպի շարունակությանը:

Անհրաժեշտ է նաև ձգտել ուսուցչի և աշակերտների միջև տարբեր "հետադարձ կապի" ձևավորման և օգտագործման ընթացքում (փոխադարձ հետազոտություն-երկխոսություն, հարցազրույց, բանավեճ, խմբային ուսուցման ձևեր և այլն): Անհրաժեշտ է հաշվի առնել, որ դեռահաս տարիքում կարևոր տեղ են զբաղեցնում հասակակիցների փոխհարաբերությունները միմյանց հետ շփվելու միջոցով: Բացի այդ, ներկայումս կրթության մեջ դառնում է գործնական մոտեցման սկզբունք, ուստի ուսումնական գործունեությունը ձգտում է հասնել կոնկրետ տեխնոլոգիաների, որոնք ապահովում են դրա իրականացումը: Հետևաբար, կարևոր տեղ է պահանջվում է ձևավորել շփումը

հասակակիցների հետ, որը կարող է նպաստել հատուկ (օրինակ, նախագծային) ուսումնական գործունեության ձևերը:

Աշակերտների և ուսուցիչները ուսուցչի ձեռնարկումները ենթադրում են իրենց բարեկամական փոխգործակցությունը, ինչը դրական մոտիվացիա է ստեղծում աշակերտի ուսման համար: "Ես գիտեմ, թե ինչի համար ես պետք է ինչ-որ բան սովորեմ և որտեղ կարող եմ կիրառել իմ գիտելիքները: Այս խոսքերը նշանաբանն են նրանց համար, ովքեր նման գործունեություն են իրականացնում: Նախագծերի տիպաբանությունը չափազանց մեծ է (հետազոտական, կիրառական, ստեղծագործական, տեղեկատվական նախագծեր և այլն): Մասնակիցների թվով առանձնացվում են մենաշնորհներն ու կոլեկտիվ նախագծերը: Ժամանակի ընթացքում նախագծերը կարող են տարբեր լինել (մեկ դասից մինչև մի քանի ամիս), ամեն ինչ կախված է առաջադրանքից: Նախագծի մշակմանը կարող են մասնակցել ինչպես մեկ աշակերտ, այնպես էլ մի խումբ դպրոցականներ (դաս, ուսումնական զուգահեռ, հետաքրքրվող բազմատարր խումբ և այլն): Կարող են ստեղծվել նաև միջառարկայական (ուսումնական առարկաների համակարգման հիման վրա) մենաշնորհային նախագծեր: Օրագրի մեթոդի իրականացման շնորհիվ ուսումնական գործունեության մեջ փոխվում է մանկավարժի դիրքերը: Ուսուցիչն է կրիչի պատրաստի գիտելիքների փոխակերպում է կազմա կերպչի ուսումնական և ճանաչողական գործընթացի աշակերտների. Օրինակ, ավագ դպրոցի աշակերտների համար կարելի է առաջարկել "աշակերտների խոսակցական խոսքի ձևավորումը ժամանակակից ֆիլմերի և սերիալների ազդեցության ներքո" խմբակային նախագիծ:

"զգացմունքային strokes" (տերմինը ամերիկացի հոգեբան և հոգեբույժ E. Berne). Դա, օրինակ, ուսուցչի կոչը աշակերտներին անունով, հենվելով գովասանքի վրա, բարի, նուրբ տոնով խոսակցության մեջ, խրախուսելով շոշափումները: Ուսանողների դրա ան մոտիվացիան ծառայում է որպես հաջողության հիմք դասում, յուրաքանչյուր աշակերտի ինքնադրսեւորման շարժիչ ուժը, հիմնական խթան, որը հետաքրքրություն է առաջացնում դասի նկատմամբ: Աշակերտներին գրավում են տեղեկատվական տեխնոլոգիաները, և նրանք հանդիսանում են նրանց հիմնական հետաքրքրությոն ներից մեկը, ուստի նրանց ներդրումը ուսուցման մեջ որընպաստում է դրական մոտիվացիայի ձևավորմանը և, որպես հետևանք, չի կարող դրականորեն չանդրա

դառնալ առաջադիմության վրա : Ազատելը տնային հանձնարարությունից, հաշվա նցման և այլ ձևերի վերահս կողության, անպայման, նաև ծառայում է որպես հզոր շարժառիթներով:

Նախապես ուսուցիչը պետք է պայմանավորվի թեմայի ուսումնասիրության արդյունքների գնահատման չափանիշներով և նշի, թե ինչ պետք է անել աշակերտներին այդ աշխատանքից ազատվելու համար : Ուսուցչի գլխավոր խնդիրն է աշակերտներին սովորեցնել ուսումնական գործունեության տարբեր տեսակների տիրապետման եղանակները եւ թույլ չտալ նրանց նկատմամբ հետաքրքրության մարում:Յուրաքանչյուր ուսուցիչ, ով դժվարանում է բարձրացնել մոտիվացիան իր դասի, փորձում է գտնել օրիգինալ ուղիներ իրենց թույլտվության, օգտագործելով տեխնիկան եւ տեխնիկան, որ նա հավատում է դասի.Ռուսերենի դասերի մոտիվացիան բարձրացնելու համար մենք մշակել կամ լրացրել ենք հետեւյալ մեթոդները եւ մեթոդները:

1.Կյանքի հետ փոխկապակցվածությունը կարելու բաղադրիչ է դպրոց ակա նների համար ռուսաց լեզվի ուսուցման մոտիվացիայի բարձրացման համար: Այս կապը իրականացվում է լեզվական նյութի միջոցով, որն օգտագործվում է գեղար վեստական գրականության ստեղծագործությունների վրա հիմնված վարժություն ներում:Նյութը վերցված կյանքի սովորաբար նրանք ընկալում ավելի հեշտ. Օրինակ, Գտեք ռուս բանաստեղծների բանաստեղծություններից վերցված նախադասությ ու ններում արտահայտությունները: Բացատրեք դրանց նշանակությունը

2.Պարզությունը հզոր մոտիվացիոն միջոց է ռուսաց լեզվի դասընթացների համար: Եթե ուսուցիչը ճիշտ օգտագործել տեսանելիությունը:

Ռուսաց լեզվի դասա վանդման, ապա դա կնպաստի զարգացմանը հստակ պատկերացումների կան ոն ների և հասկացությունների, ձևավորման տրամաբանական մտածողության և խոսքի աշակերտների, օգնել է մոտենալ ընդ հան րացում հիման վրա քննության կոնկրետ երեւույթների լեզվի և դրանց վերլուծության. համար:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

"Մոտիվացիա" հասկացության կոնկրետ և ընդունված հասկացություն, ցավոք, չկա: Մոտիվացիայի հիմնական տարրը դրդումն է՝ իր կարիքների բավարարման վարքագծային դրսևորում: Ուսուցման մոտիվացիան ընդհանուր անուն է գործը նթացների, մեթոդների, սովորողների կողմից արդյունավետ ճանաչողական գործունեության, կրթության բովանդակության ակտիվ յուրացման համար: Մոտիվացիայի պատկերները իրենց ձեռքում են պահում ուսուցչին (ուսուցման մոտիվացիան, նրանց վերաբերմունքը իրենց մասնագիտական պարտականությունների նկատմամբ) եւ ուսանողներին (ուսմունքի մոտիվացիան, ներքին մոտիվացիան): Ինչպես ցանկացած այլ տեսակի, ուսումնական մոտիվացիան որոշվում է մի շարք կոնկրետ գործոնների: Նախ, այն որոշվում է կրթական համակարգի, կրթական հաստատության կողմի: Երկրորդ՝ ուսումնական գործընթացի կազմակերպում, Երրորդ՝ սովորողի առանձնահատկություններով, Չորրորդ՝ մանկավարժի առանձնահատկություններով և, իհարկե, աշակերտի հետ նրա հարաբերությունների համակարգով, աշխատանքի Հինգերորդ՝ ուսումնական առարկայի առանձնահատկություններով: Որքան ավելի շատ արտահայտված է ուսումնական գործունեության արտաքին դրական մոտիվացիան, այնքան ավելի շատ է արտահայտված իր շահերի ուղղվածությունը, ֆինանսական ապրանքների, տեղեկատվության, կապերի ավելի ցուրտ:

Ուսումնական գործընթացում ժամանակակից կրթական տեխնոլոգիաների մեթոդների եւ հնարքների կիրառումը աշակերտների մոտ ձեւավորում է ճանաչողական մոտիվացիա, նպաստում է հիմնարար մտավոր գործողությունների, հաղորդակցման հմտությունների, անձի ստեղծագործական ակտիվության զարգացմանը:

ՕԳՏԱԳՈՂԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

- 1.Абдулина С.А.Проблема формирования педагогических умений и навыков у будущих учителей. – М., 1975. – 116 с.
- 2.Акашина А.А.,Коган О. Е. Учимся учить. Что надо знать о преподавании русского языка. – М., 1997. – 194 с.
- 3.Анисимов Г. Х. К вопросу о специфике методов и приемов обучения // Русский язык в национальной школе. – 1980. – № 5. – С. 17-24.
- 4.Артемов А.Р.,Чеботарев П. Г., Музруков Н. Б. Игровые задания на уроках русского языка. –М.,1984.– 217 с.
- 5.Бабанский Ю. К. Система способов оптимизации обучения // Вопросы психологии.–1982.–№5.[Электронный ресурс].–Режим доступа: <http://www.voppsy.ru/issues/1982/825/825012.htm> (Дата обращения: 09.10. 2019).
- 6.Вохмина Л. Л., Нечаева Е. В. Содержание понятия мотивации в преподавании русского языка как иностранного (теория и практика). // Русский язык за рубежом.– 2016.–№1.[Электронный ресурс]. – Режим доступа:<https://elibrary.ru/item.asp?id=2611344> (Дата обращения: 01.10.2019).
- 7.Кияшко Н. А. Формирование мотивации к изучению русского языка и литературы на уроках и во внеурочной деятельности как один из показателей повышения качества образования. [Электронный ресурс].–Режим доступа:<https://nsportal.ru/skola/russkiy-yazyk/library/2014/11/05/formirovanie-motivatsii-k-izucheniyu-russkogo-yazyka-i> (Дата обращения: 16.03.2020).
- 8.Маркова А. К., Матис Т. А., Орлов А. Б. Формирование мотивации учения. – М., 1990. – 221 с.
- 9.Никулин В. Н. Методы и приемы развития мотивации на уроках русского языка и литературы.[Электронный ресурс].–Режим доступа: <https://almanahpedagoga.ru/servisy/publik/publ?id=13585> (Дата обращения: 02.03.2020).